

השיחה השבועית
הרב ירון ראובן שליט"א

פרשת
משפטים

הרב ירון ראובן שליט"א
Yaron@BeEzratHaShem.org

פְּרֻשַׁת מִשְׁפָּטִים

עֶבֶד אוֹ אֲדוֹן?

בפְּרֻשָּׁה שְׁלָנוּ הַתּוֹרָה פּוֹתַחַת בְּצוּוֵי שֶׁל "כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עִבְרִי" (שְׁמוֹת כ"א, ב), כִּיּוֹם שֶׁלֹּא מְצוּיִים כָּל כֶּךָ עֶבְדִּים אֲנַחְנוּ לֹא מִבְּיָנֵים מַה זֶה בְּאֵמַת עֶבֶד, שֶׁכָּלוּ מִשְׁעֶבֶד לְאֲדוֹנוּ בְּיוֹם וּבְלֵילָה (עֵין קְדוּשֵׁי דָף טו עֲמוּד א). וְעַם יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיוּ מֵאֲתֵימִם וְעֶשֶׂר שָׁנִים עֶבְדִּים בְּמִצְרַיִם, זָכְרוּ וַיִּדְעוּ מַה זֶה לִהְיוֹת עֶבְדִּים, וְהַתּוֹרָה בָּאָה וּמְזַהֶרָה אוֹתָנוּ שֶׁגַם בְּעֶבֶד צָרִיךְ לְהִתְנַהֵג בְּהִתְחַשְׁבוֹת גְּדוּלָּה. עַד כְּדֵי כֶּךָ שֶׁחַז"ל אָמְרוּ (קְדוּשֵׁי דָף כ עֲמוּד א) שֶׁהַקּוֹנֶה עֶבֶד עִבְרִי כְּקוֹנֵה אֲדוֹן לְעַצְמוֹ. שֶׁהָרִי אִם יֵשׁ לָךְ רֶק כְּרִית אַחַת אֲתָה צָרִיךְ לְתַת לוֹ אֶת הַכְּרִית וְלִישֵׁן בְּלֵי כְרִית, עַד כְּדֵי כֶּךָ הַתּוֹרָה מְרַחֶמֶת עַל אֵלוּ שֶׁיִּרְדּוּ לְמַצֵּב כָּל כֶּךָ קֶשֶׁה בְּחִיָּהֵם.

עֶבֶד לְעֶבְדִּים

וְכַמוֹכֵן עֶבֶד כְּזֶה שֶׁמְרַגֵּשׁ שֶׁכָּל כֶּךָ אוֹהֲבִים אוֹתוֹ וּמְכַבְּדִים אוֹתוֹ הוּא לֹא רוֹצֶה לְהִשְׁתַּחֲרַר מֵהָר, וְעַל זֶה אוֹמְרַת הַתּוֹרָה: "וְאִם אָמַר יֹאמֵר הָעֶבֶד אֶהְבֵּתִי אֶת אֲדֹנָי אֶת אִשְׁתִּי וְאֶת בְּנֵי לֹא אֵיצָא חֲפָזִי: וְהִגִּישׁוּ אֲדֹנָיו אֶל הָאֱלֹהִים וְהִגִּישׁוּ אֶל הַדָּלֶת אוֹ אֶל הַמְּזוּזָה וְרָצַע אֲדֹנָיו אֶת אֲזָנוֹ בְּמַרְצַע וְעֶבְדוֹ לְעֵלָם" (שְׁמוֹת כ"א, ה - ו). חַז"ל מְבַאֲרִים (קְדוּשֵׁי דָף כ"ב עֲמוּד ב) שֶׁהַסֵּפֶה לְרַצִּיעַת הָאֲזָן דּוֹקָא, מִכִּיּוֹן שֶׁהָאֲזָן הַזֶּה שֶׁמְעָה בְּהָר סִינַי "כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֶבְדִּים" (וַיִּקְרָא כ"ה, נה) עֶבְדֵי אֲתָם - וְלֹא עֶבְדִּים לְעֶבְדִּים, וְהִלֵּךְ וּמְכַר עֲצָמוֹ לְעֶבֶד - תִּרְצַע.

פְּרֵשֶׁת מִשְׁפָּטִים

הַתּוֹרָה מְלַמֶּדֶת אוֹתָנוּ בְּזֶה, שֶׁהַקִּב"ה לֹא רוֹצֵה שְׁנַהֲיֶה עֲבָדִים שֶׁל מִיִּשְׁהוּ אַחֵר, אֲלָא רַק הָעֲבָדִים שְׁלוֹ, שֶׁנַּעֲשֶׂה אֶת רְצוֹנוֹ, וְהוּא כָּבֵר יְדָאָג לָנוּ. וְכַמֵּאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ (אָבוֹת פֶּרֶק ב מִשְׁנָה ד) עֲשֵׂה רְצוֹנוֹ כְּרְצוֹנְךָ, כְּדִי שִׁיעֲשֶׂה רְצוֹנְךָ כְּרְצוֹנוֹ.

עֶבֶד לְשֹׁטָן

הַבְּעִיָּה הַגְּדוּלָּה הִיא כְּשֶׁאָדָם לֹא זוֹכֵר אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלוּ, וּמְחַפֵּשׁ לִהְיוֹת עֶבֶד שֶׁל כָּל מִינֵי דְבָרִים בְּעוֹלָם חוּץ מֵאֲשֶׁר לְקַב"ה. יֵשׁ אֲנָשִׁים שֶׁהֵם עֲבָדֵי הַמָּמוֹן, הֵם עוֹבְדִים בְּלִי הַפְּסָקָה מִצֵּאת הַחֲמָה עַד צֵאת הַנִּשְׁמָה, וּמְשַׁקִּיעִים אֶת כָּל כְּלָם בְּזֶה. יֵשׁ כְּאֵלֶּה שֶׁהֵם עֲבָדִים לְתַאוּת אַחֲרוֹת כְּמוֹ תַּאוּת אֲכִילָה, תַּאוּת הַכְּבוֹד וְשֵׁאֵר תַּאוּת שֶׁהַשְּׂתִיקָה יִפֶּה לָהֶן... וְיוֹצֵא שֶׁבְּמִקוֹם לְעַבֵּד אֶת הַשֵּׁם וּלְקַבֵּל מִמֶּנּוּ אֶת שְׂכָרֵם הַשְּׁלָם, הֵם עוֹבְדִים אֶת הַיֵּצֵר הָרַע, וּמְקַבְּלִים מִמֶּנּוּ שְׂכָר מִתַּעֲתָע, כְּדִי שִׁימְשִׁיכוּ לְחֹטָא.

הַמְזִיקִים שְׁלָךְ

וּמָה שֶׁהָאָדָם לֹא יוֹדֵעַ הוּא שֶׁבְּכָל חֹטָא וְעוֹן שֶׁהוּא עוֹשֶׂה הוּא בּוֹרָא מְזִיקִים שֶׁבָּאִים וְתוֹבְעִים אֶת פְּרִנְסַתְּם וְהַקִּב"ה זֵן וּמְפָרְסֵם אוֹתָם כְּדִי שֶׁלֹּא יָבוֹאוּ לְהַתְנַקֵּם מֵהָאָדָם שֶׁבָּרָא אוֹתָם (תְּמָר דְּבוֹרָה פֶּרֶק א מִדָּה ב), בְּמִיחָד בְּעִנְיַי זֶרַע לְבִטְלָה שֶׁהָאָדָם בּוֹרָא מְזִיקִים נוֹרָאִים, שֶׁלְּפַעֲמִים יֵשׁ לָהֶם רְשׁוֹת לְקַחַת מֵהַשְּׁפַע שֶׁל הָאָדָם. וְדָרְשׁוּ כֵּן עַל הַפְּסוּק "הַכְּפִירִים שֶׁאֲגִים לְטָרֶף וּלְבַקֵּשׁ מֵאֵל אֲכָלִם" (תְּהִלִּים קד, כא), שֶׁהַכּוֹנֵה עַל אוֹתָם הַמְּקַטְרִגִּים שֶׁנִּבְרָאוּ מֵעוֹן זֶה, וְהֵם מְבַקְּשִׁים מֵהַקִּב"ה שִׁיפְרִנְסֵם אוֹתָם, וְהַקִּב"ה נוֹתֵן לָהֶם מֵהַשְּׁפַע הָרְאוּי לְאָדָם (עֵין בְּשַׁל"ה הַקְּדוֹשׁ תּוֹלְדוֹת אָדָם הַשַּׁעַר הַגְּדוֹל אוֹת שֶׁלַח, וּבְפָרְדֵס רְמוּזִים שַׁעַר כג פֶּרֶק ג) וּפְתָאוּם אָדָם מִפְּסִיד מְלִיּוֹן דוֹלָר בְּמִנְיּוֹת, פְּתָאוּם נִהְיָה לוֹ נֶזֶק גְּדוֹל, וְלִמְרוֹת שֶׁהוּא עוֹבֵד

פְּרִשֶׁת מִשְׁפָּטִים

קִשָּׁה וּמְרוּיחַ טוֹב הוּא לֹא מִבֵּין אֵיפֹה הַכֶּסֶף?, וְהַתְּשׁוּבָה לָזֶה, שְׂאֵת הַשְּׁפַע יוֹנְקִים אוֹתָם הַחִיצוֹנִים שֶׁהוּא בְּרָא, וְלֹא שָׁב עַל זֶה בַּתְּשׁוּבָה.

הַזֵּק הַמְּזִיקִים

אוֹתָם הַחִיצוֹנִים שֶׁהֵם שְׁלוּחֵי הַיָּצָר הֲרַע שֶׁהוּא הַשָּׁטָן וְהוּא מְלֹאךְ הַמּוֹת (בְּבֹא בְּתָרָא דָּף טז עֲמוּד א), גַּם גּוֹרְמִים לְאָדָם פְּחָדִים לֹא מוּבֻנִים, מַחְלוֹת וְיִסוּרִים, וְכִמוּ שְׂאֲמָרוּ בַּגְּמָרָא (בְּרִכּוֹת דָּף ס עֲמוּד א) שְׂרַבִּי יִשְׁמַעְאֵל בְּרַבִּי יוֹסִי הֵלֶךְ בְּשׁוּק שֶׁל צִיּוֹן וְאַחֲרָיו הֵלֶךְ אֶחָד מִתְּלַמִּידָיו. רָאָה רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל שֶׁהוּא מִפְּחָד, אָמַר לוֹ: אַתָּה אָדָם חוֹטֵא! שְׁהֲרִי כְּתוּב "פְּחָדוֹ בְּצִיּוֹן חֲטָאִים" (יְשַׁעְיָה לֵג, יד). וְהַתּוֹרָה אוֹמְרַת: "וַיֹּאמֶר אִם שָׂמוּעַ תִּשְׁמַע לְקוֹל ה' אֱלֹהֶיךָ וְהִיָּשֵׁר בְּעֵינֶיךָ תַעֲשֶׂה וְהֶאֱזַנְתָּ לְמִצְוֹתָיו וְשִׁמְרַתְּ כָּל חֻקָּיו כָּל הַמַּחְלָה אֲשֶׁר שִׁמְתִּי בַּמִּצְרִים לֹא אֲשִׁים עֲלֶיךָ כִּי אֲנִי ה' רַפְּאֵךְ" (שְׁמוֹת טו, כו), וְעַמְּךָ הַדְּבָרִים, שֶׁמִּכֵּיוֹן שֶׁהָאָדָם יַעֲשֶׂה אֶת רְצוֹן הַשֵּׁם מִמִּילָא לֹא יִבְרָא מְזִיקִים וּמְשֻׁטְיָנִים וּמְקַטְרָגִים שֶׁתוֹבְעִים אֶת עַנְשׁוֹ וְרוֹצִים לְהַרַע לוֹ, וְהוּא יִהְיֶה מוּגֵן וְשָׁמוֹר.

הַמְּקַבֵּל עַל עֲצָמוֹ עַל תּוֹרָה

בְּכֻלָּל עֶבֶד הַשֵּׁם זֶה אֶחָד שֶׁמְּקַבֵּל עַל עֲצָמוֹ עַל תּוֹרָה, וְגַם עַל זֶה הַבְּטִיחוּ חַז"ל וְאָמְרוּ (אֲבוֹת פְּרָק ג מִשְׁנָה ה) רַבִּי נְחוֹנְיָא בֶן הַקְּנָה אוֹמֵר, כָּל הַמְּקַבֵּל עַל עֲצָמוֹ עַל תּוֹרָה מַעֲבִירִים מִמֶּנּוּ עַל מַלְכוּת וְעַל דֶּרֶךְ אֶרֶץ. כְּמָה שְׂאָדָם יוֹתֵר שְׂקוּעַ בַּתּוֹרָה וּפּוֹרֵק מֵעַל צְנֹאָרוֹ עַל חֲשִׁבּוֹנוֹת הַרְבִּים שֶׁיֵּשׁ לְכָל הָעוֹלָם, הוּא זוֹכֵה שֶׁהַקַּב"ה מְסַדֵּר לוֹ אֶת הַחַיִּים. וְזֶה נִפְסַק לְהִלְכָה בְּרַמְב"ם (הַלְכוֹת שְׁמִטָּה וְיוֹבֵל פְּרָק יג הִלְכָה יג) שְׁכּוֹתֵב, שְׁכָל אִישׁ וְאִישׁ מְכָל בְּאֵי הָעוֹלָם אֲשֶׁר נִדְבָה רִחוּ אוֹתוֹ וְהִבִּינוּ מִדְּעוֹ לְהַבְדִּיל לְעַמְד לְפָנָי ה', לְשִׁרְתוֹ, וְלַעֲבֹדוֹ לְדַעָה אֶת ה', וְהֵלֶךְ יִשָּׁר כְּמוֹ שֶׁעָשְׂהוּ הָאֱלֹקִים, וּפְרָק מֵעַל צְנֹאָרוֹ עַל הַחֲשִׁבּוֹנוֹת הַרְבִּים אֲשֶׁר בְּקִשּׁוֹ בְּנֵי הָאָדָם. הֲרִי זֶה

פְּרִשַׁת מִשְׁפָּטִים

נִתְקַדֵּשׁ קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים, וַיְהִי ה' חֲלָקוֹ וַנְּחַלְתּוּ לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים, וַיִּזְכֶּה לּוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה דְבַר הַמִּסְפִּיק לוֹ.

מִסַּךְ הַשְּׁקָרִים

הָרִי שֶׁהַדְּבָרִים מִפְּרִשֵׁים עִם הַבְּטָחוֹת בְּרוּרוֹת שְׁשׁוּה לִהְיוֹת עֶבֶד ה' וְלֹא עֶבֶד לְעֶבְדִּים, אָבֵל הַשְּׂאוֹר שֶׁבְּעֶסְה, הוּא הַיֵּצֵר הָרַע - מְעַכְב, וּמְפָרִיעַ לְאָדָם וְנוֹתֵן לוֹ חֲשָׁשׁוֹת, 'אִם תִּהְיֶה בְּכוֹלֵל מְאִיפָה תִּהְיֶה לְךָ פְּרִנְסָה?', 'אִם לֹא תִחְיֶה בְּהַפְקָרוֹת אֵיךְ תִּהְנֶה בְּחַיִּים', וְעַל מִסַּךְ הַשְּׁקָרִים הַזֶּה חַיִּים רַב הָעוֹלָם.

הַבְּחִירָה וְתוֹצְאוֹתֶיהָ

דְּבַר נוֹסֵף צְרִיךְ לְדַעַת, שֶׁבְּאִמַּת לְמֵרוֹת שֵׁישׁ בְּחִירָה חֲפֵשִׁית וְכָל אָדָם יְכוֹל לְבַחֵר לְעֲשׂוֹת מַה שֶׁהוּא רוֹצֶה, אָבֵל הוּא צְרִיךְ לְזַכֵּר: יֵשׁ דֶּרֶךְ ה' שֵׁישׁ בְּהַ בְּרָכָה וַיֵּשׁ דֶּרֶךְ הַחֲטָאִים שֶׁהִיא דֶּרֶךְ הַקְּלָלָה, וּכְמֵאִמֵר הַתּוֹרָה "רְאֵה אֲנֹכִי נֹתֵן לְפָנֶיכֶם הַיּוֹם בְּרָכָה וּקְלָלָה. אֵת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ אֶל מִצְוֹת ה' אֱלֹקֵיכֶם אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם. וְהַקְּלָלָה אִם לֹא תִשְׁמְעוּ אֶל מִצְוֹת ה' אֱלֹקֵיכֶם וְסָרְתֶם מִן הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם (דְּבָרִים י"א, כו - כח), וּמְכִינֵן שֶׁהַתּוֹרָה הַזֶּהִירָה שֵׁישׁ דֶּרֶךְ שֶׁל קְלָלָה וְהִיא דֶּרֶךְ הַחֲטָאִים, כְּשֶׁאָדָם פְּתָאוֹם יִקְבֵּל קְלָלוֹת מִכָּל הַכוֹוֹנִים, שֶׁלֹּא יִתְפַּלֵּא מַה זֶה? וְעַל מַה זֶה? מְכִינֵן שֶׁהַתּוֹרָה בְּמִפְרָשׁ הַזֶּהִירָה עַל זֶה.

הַהִסְטוֹרִיָה שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל

לְצַעֲרֵנוּ רְאִינוּ אֵת זֶה בְּכָל הַהִסְטוֹרִיָה שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל, בְּכָל פְּעַם שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בְּדֶרֶךְ הַשָּׁם, הִיָּה שְׁקֵט בְּאֶרֶץ "וַתִּשְׁקֵט הָאָרֶץ אַרְבַּעִים שָׁנָה" (שׁוֹפְטִים ג', י"א, ה', ל"א, ח', כח), וּבְרַגַע שֶׁסָּטוּ וְהִלְכוּ אַחֲרֵי הַהֶבֶל, הַקֵּב"ה

פְּרֻשַׁת מִשְׁפָּטִים

הַעֲנִישׁ אוֹתָם בְּעֵנָשִׁים שׁוֹנִים. וּכְבֹר הַבְּטִיחַ הַנְּבִיא יְחֻזְקָאֵל בְּשֵׁם ה': "וְהַעֲלֶה עַל רוּחְכֶם הִיוּ לֹא תִהְיֶה אֲשֶׁר אַתֶּם אֹמְרִים נִהְיֶה כְּגוֹיִם כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲרָצוֹת לְשֵׁרֵת עֶץ וְאֶבֶן. חֵי אֲנִי נְאֻם ה' אֱלֹקִים אִם לֹא בְיַד חֻזְקָה וּבְזוּרֹעַ נְטוּיָה וּבַחֲמָה שְׁפוּכָה אֲמַלּוֹךְ עֲלֵיכֶם" (יְחֻזְקָאֵל כ, לב, לג), כָּל נְבוֹאוֹת הַזְעַם הִלְלוּ, בָּאוּ כְּדֵי לְהַזְהִיר אֶת עַם יִשְׂרָאֵל, לֹא לְשַׁכַּח וְלֹא לְהַפְרֹת אֶת הַבְּרִית שֶׁהִקְב"ה כָּרַת אִתָּנוּ בְּהַר סִינַי (דְּבָרִים ה, ב).

וְהַסְטוּרִיָּה הִיא הַהוֹכָחָה הַגְּדוּלָּה בְּיוֹתֵר לְכֹל זֶה...

רְגַע שֶׁל אֱמֶת

לְכֹל אָדָם בְּחַיִּים יֵשׁ רְגַע שֶׁל אֱמֶת, רְגַע שֶׁבּוֹ הִקְב"ה נוֹתֵן לוֹ הַפְּרָה אֱמֶתִית בְּאֱמֶת, וְיֵשׁ לוֹ אֶת הַיְכָלֶת לְבַחֵר בְּטוֹב וּבְדָרֶךְ הַשֵּׁם. מִי שֶׁמִּנְצֵל אֶת הַדָּרֶךְ הַזֶּה זוֹכֵה לְהַדְבִּק בְּבְרָכָה הַגְּדוּלָּה, בְּרַכַּת ה'.

זְכִיתִי לְהַפְרִיר יְהוּדֵי אֶחָד מִנֵּי רַבִּים שֶׁהָיָה לוֹ אֶת רְגַע הָאֱמֶת הַזֶּה. הִיְהוּדֵי הַזֶּה הָיָה מְסֻרְתִי, לֹא מְקַפֵּיד עַל כָּל הַמְצוֹת וְהַתּוֹרָה, הוּא הָיָה צָבֵר יִשְׂרָאֵלִי, מֶלֶח הָאֲרָץ, חֻזַק וּסְפוּרְטִיבִי, שֵׁרֵת בְּצַבָּא, כָּל הַחַיִּים שְׁלוֹ הִיוּ עַל מִי מְנוּחוֹת.

בְּאֶחַת מִנְסִיעוֹתָיו, הוּא נִרְדָּם עַל הַהֲגָה וְהֶרֶב עָלָה עַל אֶחַת מִגְּדֻרוֹת הַבְּרָזָל שֶׁהָיוּ בְּצַדֵי הַכְּבִישׁ, וְהַתְּהַפֵּךְ וְהַשְׁתַּפֵּד עִם הַגַּג עַל הַבְּרָזָל. אֲנָשִׁים פָּחְדוּ לְהִתְקַרֵב לְחֻלְץ אוֹתוֹ, כִּי הֶרֶב דָּלוּק וְהַתְּחִילָה דָּלִיפָה שֶׁל דָּלֶק. אוֹתוֹ צָעִיר סְפוּרְטִיבִי פָּתַח אֶת הַחֲגוּרָה וְקִפֵּץ מִהֶרֶב. הַמְּחֻזָּה שֶׁנִּגְלָה לְפָנָיו הָיָה מְזַעְזַע, הֶרֶב כָּל מְרַסֵּק, כָּל הָאֲנָשִׁים שֶׁהִתְאַסְפוּ הִיוּ בְּטוּחִים שֶׁהִנְהִיג מֵת, וְהֵם לֹא הֶאֱמִינוּ לוֹ שֶׁזֶה הוּא.

בְּאוֹתוֹ רְגַע הוּא קִבֵּל אֶת הַהֲאָרָה הַזֹּאת מִשְׁמַיִם, הוּא קִבֵּל אֶת הַרְגַע שֶׁל אֱמֶת, הוּא הָרִים אֶת הַעֲיָנִים לְשְׁמַיִם וְאָמַר לְהֵשֵׁם: "הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,

פְּרֻשַׁת מִשְׁפָּטִים

אתה לא תתחרט שהצלת אותי!!!

הוא חזר בתשובה שלמה, והקים משפחה לתפארת.

היהודי הזה הוא הדוד שלי הרב חיים כחלון שליט"א היקר והאהוב, שהקים משפחה לתפארת, וברוך השם זוכה ומזכה את הרבים, והוא זה שהתחיל לדרבן אותי למסר שעורים, וברוך השם היום אלפים כבר חזרו בתשובה בזכות השעורים שעשינו.

כלם מזמנים לבא ולצפות בכל השעורים של הרב חיים כחלון, ושל בנו היקר הרב אפרים כחלון ושל י - הרב ירון ראובן, שנמצאים בכל רחבי הרשת, השעורים בכל הנושאים, הלכה, אגדה, מוסר, ספורים, מדע ויהדות ועוד, "שמעו ותחי נפשכם" (ישעיה נה, ג).